

**Донецький національний університет
імені Василя Стуса**

**ДОНЕЦЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ
ЧАСОПИС**

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

Рік заснування – 2024

№ 2(2), 2024

**Вінниця
2025**

Vasyl' Stus Donetsk National University

**DONETSK HISTORICAL
JOURNAL**

ACADEMIC JOURNAL

Founded – 2024

Issue 2(2), 2024

**Vinnytsia
2025**

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Донецького національного університету імені Василя Стуса
(протокол № 8 від 29.11.2024)*

Редакційна колегія:

Довжук Ігор, д-р іст. наук, проф., проф. кафедри соціальних комунікацій, документознавства та інформаційної діяльності Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Лаврут Ольга, д-р іст. наук, доц., проф. кафедри суспільно-гуманітарної та медійної освіти Донецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти;

Литвиненко Роман, д-р іст. наук, проф., проф. кафедри всесвітньої історії та археології Донецького національного університету імені Василя Стуса;

Мєлєкєсцев Кирило, канд. іст. наук, ст. викл. кафедри історії України та спеціальних галузей історичної науки Донецького національного університету імені Василя Стуса (*відповідальний секретар*);

Отземко Олена, канд. іст. наук, доц., доц. кафедри історії України та спеціальних галузей історичної науки Донецького національного університету імені Василя Стуса;

Пятницькова Ірина, канд. іст. наук, доц., доц. кафедри історії України та спеціальних галузей історичної науки Донецького національного університету імені Василя Стуса;

Сирник Ярослав, доктор габілітований, професор Вроцлавського університету;

Степанчук Юрій, д-р іст. наук, доц., проф. кафедри історії України Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського;

Темірова Надія, д-р іст. наук, проф., проф. кафедри історії України та спеціальних галузей історичної науки Донецького національного університету імені Василя Стуса (*головний редактор*);

Шандра Ірина, д-р іст. наук, проф., проф. кафедри музейно-туристичної діяльності Харківської державної академії культури (Україна), професор кафедри економічної та соціальної історії Варшавської школи економіки (Szkoła Główna Handlowa w Warszawie).

Д 672 Донецький історичний часопис: науковий журнал / за ред. Н. Темірової. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса. 2024. № 2(2). 192 с.

Згідно з Рішенням Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення № 2521 від 08.08.2024 науковий журнал зареєстрований як друковане медіа і внесений до Реєстру суб'єктів у сфері медіа з ідентифікатором R30-05421.

Адреса редакції:

Факультет історії та міжнародних відносин,
Донецький національний університет
імені Василя Стуса,

вул. 600-річчя, 21, Вінниця, 21021

E-mail: donchasopys@gmail.com

Електронна версія: <https://jdonhm.donnu.edu.ua/index>

© Донецький національний університет
імені Василя Стуса, 2024

*Recommended for publication by the Academic Council
of Vasyl' Stus Donetsk National University
(protocol № 8, November 29, 2024)*

Editorial board:

Dovzhuk Ihor, Doctor of Sciences in Historical Sciences, Professor, Prof. at the Department of Social Communications, Document Studies and Information Activities of the Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav;

Lavrut Olha, Doctor of Sciences in Historical Sciences, Docent, Prof. at the Department of Social, Humanitarian and Media Education of the Donetsk Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education;

Lytvynenko Roman, Doctor of Sciences in Historical Sciences, Professor, Prof. at the Department of World History and Archeology of Vasyl' Stus Donetsk National University;

Mieliekiestsev Kyrylo, Candidate of Sciences in Historical Sciences, Senior Lecturer at the History of Ukraine and Auxiliary Sciences of History Department of Vasyl' Stus Donetsk National University (*Editorial Secretary*);

Otzemko Olena, Candidate of Sciences in Historical Sciences, Docent, Assoc. Prof. at the History of Ukraine and Auxiliary Sciences of History Department of Vasyl' Stus Donetsk National University;

Piatnytskova Iryna, Candidate of Sciences in Historical Sciences, Docent, Assoc. Prof. at the History of Ukraine and Auxiliary Sciences of History Department of Vasyl' Stus Donetsk National University;

Syrnyk Yaroslav, Doktor habilitowany, Professor of the University of Wroclaw;

Stepanchuk Yurii, Doctor of Sciences in Historical Sciences, Docent, Prof. at the History of Ukraine Department of the Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University;

Temirova Nadiia, Doctor of Sciences in Historical Sciences, Professor, Prof. at the History of Ukraine and Auxiliary Sciences of History Department of Vasyl' Stus Donetsk National University (*Editor-in-Chief*);

Shandra Iryna, Doctor of Sciences in Historical Sciences, Professor, Prof. at the Department of Museum and Tourist Activity of the Kharkiv State Academy of Culture (Ukraine), Prof. at the Department of Economic and Social History of the Warsaw School of Economics (Szkoła Główna Handlowa w Warszawie).

Д 672 Donetsk Historical Review / Temirova N. (Ed.-in-Chief). Vinnytsia: Vasyl' Stus DonNU. Issue 2(2), 2024. 192 p.

By the Decision of the National Council of Ukraine on Television and Radio Broadcasting No. 2521 dated August 8, 2024 this academic journal is registered as print media in the State Register of Subjects in the Field of Printed Media, with the media identifier R30-05421.

Publisher Contacts:

Faculty of History and International Relations,
Vasyl' Stus Donetsk National University,
600-richchia str., 21,
Vinnytsia, 21021

E-mail: donchasopys@gmail.com

Digital version: <https://jdonhm.donnu.edu.ua/index> © Vasyl' Stus Donetsk National University, 2024

ЗМІСТ

Студії з ранньомодерної та модерної історії

<i>Литвиненко Роман.</i> СХІДНОУКРАЇНСЬКІ ТЕРЕНИ У 16–18 СТОРІЧЧЯХ: БОРОТЬБА НАРАТИВІВ ТА ІСТОРИЧНА РЕАЛЬНІСТЬ	9
<i>Гайдук Сергій.</i> ЗАСЕЛЕННЯ ЗЕМЕЛЬ ПІВНІЧНОГО НАДАЗОВ'Я У 40-Х РОКАХ 19 ст.	21
<i>Пятницькова Ірина.</i> РИСИ ТРАДИЦІЙНОЇ МЕНТАЛЬНОСТІ У СВІТОГЛЯДІ ПРОМИСЛОВИХ РОБІТНИКІВ ДОНЕЧЧИНИ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ 19 – ПОЧАТКУ 20 ст.	40

Студії з історії 20 століття

<i>Скальський Віталій.</i> УКРАЇНСЬКА РЕВОЛЮЦІЯ 1917–1921 РР. ТА ДОНБАС (СХЕМАТИЧНА ВЕРСІЯ ІСТОРІЇ ДЛЯ ВІКІПЕДИСТІВ)	50
<i>Бут Олександр.</i> УРОКИ НЕПУ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ 1930-Х РР. ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ ДОНЕЦЬКОГО БАСЕЙНУ ПІСЛЯ ПОДОЛАННЯ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ	58
<i>Бривко Микола.</i> БИКІВНЯНСЬКИЙ ВИМІР ДОНЕЧЧИНИ	70
<i>Семешин Едуард.</i> ВІДОМОСТІ ПРО ПЕДАГОГІЧНУ ТА СУСПІЛЬНО- ПОЛІТИЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ВЧИТЕЛІВ НА ДОНБАСІ В ОСОБОВИХ І КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВАХ ДЕРЖАВНОГО АРХІВУ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ	82
<i>Байкєніч Дмитро.</i> КАНІБАЛІЗМ У ДОНЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ ПІД ЧАС ГОЛОДОМОРУ	101
<i>Горб Євген.</i> ПЕРСОНАЛЬНИЙ ВИМІР КОЛАБОРАЦІЇ. ПЕТРО БОРДИЧЕВСЬКИЙ ТА «ОСТАТОЧНЕ ВИРІШЕННЯ ЄВРЕЙСЬКОГО ПИТАННЯ» У МАРІУПОЛІ	116
<i>Зубко Ольга.</i> ГАЙДАК МИКОЛА ГРИГОРОВИЧ (1898–1971): ВІД ТЕМРЮКА (МАЛОЯНИСОЛЮ) ДО МІННЕАПОЛІСУ ЧЕРЕЗ МІЖВОЄННІ ПОДЄБРАДИ ТА ПРАГУ	124

Студії з історії 21 століття

<i>Мєлєкєсцев Кирило.</i> АРХІТЕКТУРНІ ПАМ'ЯТКИ БОЙКІВСЬКОЇ ГРОМАДИ, ЯКІ ЗБЕРЕГЛИСЬ В УМОВАХ КОНВЕНЦІЙНОГО ТА ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОТИСТОЯННЯ	137
---	-----

<i>Романько Валерій, Романько Олексій. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ КРАЄЗНАВЧОГО РУХУ НА ДОНЕЧЧИНІ У ПЕРІОД РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ (2022–2024 РР.).....</i>	<i>148</i>
<i>Романцов Володимир, Романцова Наталя. МАРІУПОЛЬ: КВІТЕНЬ 2014 Р. ПОЧАТОК АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ</i>	<i>160</i>
<i>Лаврут Ольга. ВИВЧЕННЯ ІСТОРІЇ ДОНЕЧЧИНИ ПЕРШИХ ПОВОЄННИХ ДЕСЯТИЛІТЬ НА ТЕРИТОРІЇ ТАК ЗВАНОЇ «ДНР»</i>	<i>175</i>

CONTENTS

Early Modern and Modern History Studies

<i>Lytvynenko Roman</i> . EASTERN UKRAINIAN TERRITORIES IN THE 16–18 CENTURIES: THE STRUGGLE OF NARRATIVES AND HISTORICAL REALITY	9
<i>Hayduk Serhiy</i> . THE SETTLEMENT OF NORTHERN NADAZOVIA IN THE 1840S	21
<i>Piatnytskova Iryna</i> . THE TRAITS OF TRADITIONAL MENTALITY IN THE WORLDVIEW OF THE INDUSTRIAL WORKERS OF DONECHCHYNA IN THE SECOND HALF OF THE 19 th – EARLY 20 th CENTURY	40

The 20th Century History Studies

<i>Skalsky Vitaliy</i> . THE 1917–1921 UKRAINIAN REVOLUTION AND DONBAS (A SCHEMATIC VERSION OF HISTORY FOR WIKIPEDIANS)	50
<i>But Oleksandr</i> . LESSONS OF THE NEW ECONOMIC POLICY AND THE 1930S' SOCIAL-ECONOMIC TRANSFORMATIONS FOR THE REVIVAL OF DONETS BASIN AFTER OVERCOMING RUSSIAN AGGRESSION	58
<i>Bryvko Mykola</i> . THE BYKIVNIA DIMENSION OF DONECHCHYNA.....	70
<i>Semeshin Eduard</i> . ON THE PEDAGOGICAL AND SOCIO-POLITICAL ACTIVITIES OF THE TEACHERS OF DONBAS AS RECORDED IN CIVIL AND CRIMINAL CASES OF THE STATE ARCHIVES OF THE SUMY REGION.....	82
<i>Baikienich Dmytro</i> . CANNIBALISM IN THE DONETSK REGION DURING THE HOLODOMOR	101
<i>Horb Yevhen</i> . THE PERSONAL DIMENSION OF COLLABORATION. PETRO BORDYCHEVSKYI AND THE «FINAL SOLUTION TO THE JEWISH QUESTION» IN MARIUPOL.....	116
<i>Zubko Olga</i> . HAYDAK MYKOLA GRYHOROVYCH (1898–1971): FROM TEMRYUK (MALOYANISOL) TO MINNEAPOLIS THROUGH THE INTERWAR PODEBRADS AND PRAGUE.....	124

Early 21st Century History Studies

<i>Mieliekiestsev Kyrylo.</i> THE BOIKIVSKE COMMUNITY ARCHITECTURE LANDMARKS THAT SURVIVED CONVENTIONAL AND INFORMATION WARFARE	137
<i>Romanko Valerii, Romanko Oleksii.</i> THE PECULIARITIES OF THE ADVANCEMENT OF THE LOCAL HISTORY MOVEMENT IN DONECHCHYNA DURING THE RUSSIAN-UKRAINIAN WAR (2022–2024)	148
<i>Romantsov Volodymyr, Romantsova Natalya.</i> MARIUPOL: APRIL 2014. THE BEGINNING OF THE ANTI-TERRORIST OPERATION	160
<i>Lavrut Olha.</i> THE STUDY OF HISTORY OF DONECHCHYNA OF THE FIRST POST-WW2 DECADES IN THE TERRITORIES OF THE SO-CALLED «DNR»	175